

Štefan Pčola (1949–2020) – in memoriam

W sierpniu 2020 roku zmarł wieloletni pracownik Parku Narodowego Połoniny Štefan Pčola – ornitolog, teriolog i fotografik przyrody. Darzony był wielkim szacunkiem, zarówno ze względu na rozległą wiedzę przyrodniczą, działania na rzecz ochrony przyrody, jak i za to, że był człowiekiem pełnym ciepła, uśmiechu i życzliwości.

O tym, jakim był wspaniałym człowiekiem niech świadczą słowa kolegów – pracowników Parku Narodowego Połoniny w Stakcinie, zamieszczone na stronie internetowej:

W sobotę odszedł od nas na zawsze nasz wieloletni kolega i przyjaciel Štefan Pčola. Jako ekspert, a także osobowość, był postacią charakterystyczną i ogólnie znaną. Był człowiekiem o przyjacielskiej naturze. Miał swoje poglądy na świat i pomysły na rozwiązanie problemów, które szczerze przedstawiał. W zanadrzu miał zawsze zapas żartów i powiedzeń, którymi potrafił rozśmieszyć, a nawet załagodzić napięte sytuacje. Ktokolwiek go poznał, ten go polubił. Poprzez swoją mądrość zyskał szacunek i autorytet. Štefanie – byłeś człowiekiem-instytucją i nasz Park Narodowy był postrzegany pozytywnie dzięki Twojej Osobie. Potrafiłeś również celnie uchwycić za pomocą aparatu fotograficznego piękno dzikiej przyrody, miałeś do tego wielki talent i wyczucie.

Kariera zawodowa Štefana Pčoli:

1968–1969 – nauczyciel w dziewięcioletniej Szkole Podstawowej w Sninie;

1971–1977 – nauczyciel i wychowawca w Szkole Zawodowej w Sninie;
1977–1987 – pracownik Słowackiego Instytutu Opieki nad Zabytkami i Ochrony Przyrody w Bratysławie, później Centralnego Ośrodka Ochrony Przyrody w Liptowskim Mikulaszu oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Vihorlat – strażnik obwodu Snina;
1987–1996 – pracownik Obszaru Chronionego Krajobrazu Karpat Wschodnich – strażnik obwodu Starina, a od 1993 roku – specjalista zoolog.
1996 – do kwietnia 2016 – pracownik Parku Narodowego Połoniny – specjalista zoolog.

Jako strażnik ochrony przyrody Štefan Pčola był cenionym ekspertem od bezkręgowców i kręgowców, ale specjalizował się głównie w awifaunie i ornitocenozach na obszarze: Wierchowiny Laboreckiej, Bukowskich Wierchów, Vihorlatskich Wierchów oraz Pogórza Beskidzkiego. Działał w wielu organizacjach zoologicznych, przede wszystkim ornitologicznych. Zajmował się monitorowaniem struktur ornitocenozy w naturalnych zbiorowiskach leśnych Parku Narodowego Połoniny. Od 2003 roku koordynował prace nad restytucją żubra na terenie Parku Narodowego Połoniny. Aktywnie udzielał się społecznie w akcjach Słowackiego Związku Ochrony Przyrody i Krajobrazu oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Karpat Wschodnich, zwłaszcza w pracy z młodzieżą.

Ważniejsze publikacje Štefana Pčoli:

- Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie” – publikacja fotograficzna
- Monografia Bukovské vrchy i wiele innych opracowań, w których zamieszczono Jego unikalne zdjęcia
- współautor monografii „Ptaki Vihorlatskich vrchov”, 2008 rok
- autor publikacji „Ptaki powiatu Snina”, 2012 rok
- autor książki „Žubr. Powrót do przyrody słowackich Karpat Wschodnich”, 2015 rok
- szereg artykułów na temat kręgowców (ptaki, duże drapieżniki, żubr) w NP Połoniny i powiecie Snina.

Štefan Pčola wielokrotnie odwiedzał Bieszczadzki Park Narodowy, uczestniczył w międzynarodowych konferencjach, na których przedstawiał referaty dotyczące fauny Parku Narodowego Połoniny. Cztery z nich zostały opublikowane w Rocznikach Bieszczadzskich – periodyku, w którym publikowane są opracowania i wyniki badań prowadzonych na obszarze Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”:

- „Rzadkie gatunki zwierząt w CHKO i BR Východné Karpaty (Amphibia, Reptilia, Aves, Mammalia)”, tom 3, 1995

-
- „*Starina water dam – a new resting site for migrating birds in eastern Slovakia*”, tom 11, 2003
 - „*List and ecosozological status of vertebrates in the Poloniny National Park*”, tom 11, 2003
 - „*Przyczynek do znajomości ssaków drapieżnych Carnivora północno-wschodniej Słowacji (Karpaty Wschodnie)*”, tom 12, 2004.